

O MENȚIUNE INEDITĂ DESPRE ROMÂNII DIN SECOLUL AL IX-LEA ÎN *OGUZNAME* — CEA MAI VECHIE CRONICĂ TURCĂ

DE

MEHMET ALI EKREM

Trecutul țărilor române s-a împletit, în decursul veacurilor, cu istoria popoarelor vecine sau mai îndepărtate, între ele existînd adesea strînse și variate raporturi pe diferite planuri.

Un loc aparte în cadrul acestor raporturi îl ocupă cele dintre poporul român și turcii otomani, raporturi care, mai ales cele din primele momente ale contactului dintre cele două popoare, au făcut obiectul unor studii • în măsură să pună în lumină numeroase și importante aspecte ale acestor relații.

Astfel, s-a stabilit demult faptul că primele contacte dintre români și lumea tîrcă au avut loc cu multe secole în urmă, în perioada hunilor, avarilor, alanilor, apoi în timpul migrației popoarelor tîrce propriu-zise ca pecenegii, uzii, cumanii și tătarii. Precum se știe, studiul istoriei acestor din urmă popoare s-a bucurat, mai cu seamă în ultima vreme, de o atenție mai mare din partea cercetătorilor români, care au adus contribuții importante la cunoașterea mai detaliată a diferitelor aspecte de istorie politică și social-economică ¹.

Trebuie să recunoaștem că izvoarele documentare privind trecutul vechilor popoare tîrce din Asia Centrală, în legătură mai mult sau mai puțin directă cu istoria poporului român, n-au intrat, pînă în prezent, într-o măsură mai sensibilă în preocupările istoricilor din România. Îndelungatele relații, pașnice sau violente, dintre locuitorii ținuturilor carpato-danubiano-pontice și popoarele amintite au fost consemnate în unele izvoare scrise ale istoriei turcilor din Asia Centrală, care posedau încă din primele secole ale erei noastre o scriere proprie ². De la ei s-au păstrat numeroase inscripții, de pildă cele de pe valea fluviului Orhon (în R.P. Mongolia), cronici, însemnări, o mitologie, precum și alte surse istorice.

Vom încerca în studiul de față o primă investigație în domeniul izvoarelor amintite, stăruind asupra unui izvor scris care prezintă, după părerea noastră, o importanță deosebită pentru elucidarea unor aspecte din

¹ P. Diaconu, *Les Petchénègues au Bas-Danube*, București, 1970; idem, *Les Coumans au Bas-Danube aux XIe et XIIe siècles*, București, 1978; M. Simpetru, *Înmormîntări pecenege din Cîmpia Dunării*, SCIVA, 24, 1973, 3, p. 443 — 468.

² A. Decei, *Istoria Imperiului otoman*, București, 1978, p. 12.

istoria românilor din etapa premergătoare întemeierii statelor Moldova și Țara Românească.

Este vorba de o mențiune despre „Țara valahilor (Ulak ili), consemnată în *Oguzname* (Cronica lui Oguz Han) — cea mai veche cronică turcă cunoscută pînă în prezent.

Scrisă în secolul al XI-lea în limba turcă geagatai³, de un autor anonim⁴, cronică *Oguzname* oglindește istoria popoarelor tırce din Asia Centrală, începînd cu secolul al VII-lea î.e.n. pînă în secolul al XI-lea⁵ e.n. cînd apar pe scena istoriei turcii selgiuchizi, fondatorii Imperiului selgiuchid și strămoșii direcți al turcilor otomani.

Originalul cronicii, inclus în întregime în opera lui Ebülğazi Bahadır Han (1603—1663) intitulată *Şeçere-i Terakime* (Genealogia turcilor) se păstrează în Biblioteca din Aşhabad (R.S.S. Turkmenă)⁶, o copie a acesteia aflîndu-se la Biblioteca generală din Taşkent (R.S.S.Uzbekă).

Cronica a fost descoperită în anul 1903, de către orientalistul Alexandr Samoilovici, prin intermediul căruia a intrat, ulterior, în patrimoniul cultural al Academiei de Științe a U.R.S.S., care, în anul 1937, a oferit Societății de filologie din Turcia o fotocopie a cronicii. Fotocopia amintită a fost publicată la Istanbul, în același an, cu un amplu studiu introductiv.

Oguzname a fost publicată și la Moscova și Leningrad în anul 1958, de A. N. Kononov, în original, cu traducerea în limba rusă⁷. Nu știm

³ Limba turcă se împarte în trei ramuri mari: oguz, geagatai și kipceak. Din ramura oguză derivă limba turcă modernă din Turcia. Din celelalte două ramuri s-a format limba turcă de azi în Asia Centrală și regiunea nord-pontică.

⁴ A. Zeki Velidi Togan, *Oguz Destani* (Cronica Hanului Oguz), Istanbul, 1972, p. 148 — 149). Autorul menționat scrie următoarele în legătură cu *Oguzname* (exemplarul inclus de Ebülğazi Bahadır Han în *Şeçere-i Terakime*): „*Oguzname* folosită de Ebülğazi Bahadır a fost scrisă în limba turcă în perioada cînd selgiuchizii l-au înfrînt pe Horezmsâh Şahmelik (Killîç Arlalu) (1035—1040); *ibidem*, vezi și nota 881^a, din p. 109 — 110.

⁵ A. Zeki Velidi Togan, *op. cit.*, p. 128 — 147.

⁶ La Aşhabad sînt de fapt două exemplare din cronică. Unul este numit exemplarul „Hogea Mollah”, iar celălalt exemplarul „Nuri İşan” — după numele donatorilor. Primul exemplar a fost descoperit în anul 1900, iar al doilea în anul 1903, de către Alexandr Samoilovici. Studiul nostru se bazează pe exemplarul din 1903, considerat de către descoperitor ca cel mai bun și complet. Se mai cunoaște o *Oguzname* în limba uigură, tipărită în anul 1936 în Turcia sub îngrijirea lui R. Rahmeti. O versiune prescurtată și versificată a fost publicată la Ankara, în anul 1936, sub îngrijirea lui Namik Orkun. Diferite alte variante au fost editate de O. Şaik Gökyay, prima ediție la Istanbul în anul 1938, iar edițiile a II-a și a III-a la Ankara în anii 1958 și 1959. Însă trebuie să mărturisim că, cu excepția variantei uigure, celelalte ediții — compilații versificate și neversificate tirzii — au mai degrabă valoare literară. Exemplarul original aflat în studiul nostru e o cronică riguros alcătuită, scrisă într-un stil sobru, specific genului. Începînd cu secolul al XIV-lea (Reşidettin Fazullah) și pînă în zilele noastre a constituit și constituie pentru istoricii turci și orientali principală sursă de documentare pentru scrierea istoriei vechi a turcilor și a altor popoare din zonă.

⁷ *Oguzname* din Aşhabad inclus de Ebülğazi Bahadır Han în *Şeçere-i Terakime* după ce fusese mai întîi confruntat și colaționat pe baza unor copii care circulau în timpul său (vezi A. Zeki Velidi Togan, *op. cit.*, p. 125) a constituit obiectul unor studii din partea autorilor ruși și înainte și după A. N. Kononov. Iată cîteva exemple: Tummansky, *Radoslavnaia Türkmen*, Aşhabad, 1897; Bartold, *Précis de l'histoire du peuple turkoman*, *Turkmenya*, 1929, tom I; A. Samoilovici, *Un manuscrit de „Arbre généalogique des Turkomans” par Aboul Gasi Khan* (comptes-rendus de l'Académie des Sciences de l'URSS, 1927).

dacă A. N. Kononov a publicat originalul din Așhabad, care stă la baza studiului nostru, sau copia de la Tașkent despre care sîntem informați că ar avea unele file și pasaje lipsă. Un exemplar din ediția publicată la Istanbul a intrat și în posesia Bibliotecii Academiei R.S. România unde se află în prezent.

În țara noastră cronica *Oguzname* n-a fost cercetată pînă în prezent. Regretatul Aurel Decei a utilizat în documentarea studiului său referitor la acțiunile militare ale tătarilor din 1241—1242⁸ fragmente din *Geami-üt -Tevarih* (Suma istoriilor) a lui Fazıl Reşidettin (secolul al XIV-lea) care la rîndul său folosisese o traducere a *Oguzname* în limba persană, efectuată la puțină vreme după anul 1206. Am avut posibilitatea să vedem retradus acest exemplar în limba turcă de către istoricul turc A. Zeki Velidi Togan⁹. Așa cum afirmă și Zeki Velidi Togan, traducerea ce i s-a oferit lui Reşidettin a fost un simplu rezumat, o sinteză, din care lipsesc multe și importante pasaje, printre care și mențiunea în discuție.

Cercetările de pînă acum n-au reușit încă să stabilească cu exactitate locul unde a fost scrisă cronica amintită. După părerea noastră ea a fost alcătuită într-unul din marile orașe ale Asiei Centrale.

Cronica consemnează date și fapte istorice care au avut loc în lumea turcă din Asia Centrală între secolele al VII-lea î.e.n. și al XI-lea e.n. (anul 1035), cînd se încheie povestirea faptelor. Este evident faptul că autorul a fost martor ocular la unele evenimente descrise; a utilizat și surse scrise pe care însă nu le cunoaștem.

Evenimentele militare narate în cronică se desfășoară într-un spațiu imens, cuprinzînd răsăritul Europei, Asia Anterioară, Asia Centrală și Orientul Îndepărtat. În cronică sînt marcate expedițiile militare ale oguzilor, cumenilor și ale altor popoare tîrce îndreptate împotriva chinezilor, indienilor, bizantinilor, slavilor, românilor, maghiarilor și a altor popoare aflate în spațiul euro-asiatic. Sînt povestite, de asemenea, evenimentele legate de deplasarea cumenilor din preajma lacului Balkaș (Asia Centrală) în regiunile nord-pontice și impactul lor cu românii și celelalte popoare din această zonă. Redăm, mai jos, pasajul din cronică referitor la expediția cumenilor împotriva unor popoare, printre care și românii:

„... Yighit bolgandin son Urus ve *Ulak* ve Macear ve Başquird ilları iagî irdilar. Kıpceakga chiop il ve nocher birip ol iacga, Ten ve Itil suyunnîñ iakasına iiberdi. Ten ve Itil ikisi hem Ulug suwın atı turur. Uç yüz yıl ol yirlarda padişahlık kilip olturdu. Barça Kıpceak ili anın neslinden tururlar ...”¹⁰.

⁸ Aurel Decei, *Relațiile româno-orientale*, București, 1978, p. 193 — 208.

⁹ A. Zeki Velidi Togan, *op. cit.*, p. 17 — 78.

¹⁰ Ebûlgazi Bahadır Han, *Şegere-i Terakime*, Istanbul, 1937, p. 13; Ținem să menționăm faptul că Ebûlgazi Bahadır adaugă la sfîrșitul capitolului privind deplasarea cumenilor în regiunile Volga și Don o scurtă notă în care arată că mai tîrziu exact pe același drum vor înainta și oștile mongole conduse de Genghiz Han și urmașii săi. Apoi continuă textul din *Oguzname*, episodul luptei lui Oguz Han cu un inamic pe care îl numește It Barak (p. 14). Această notă inclusă de Ebûlgazi Bahadır Han elimină orice îndoială în legătură cu o eventuală confuzie a perioadei relatate în *Oguzname* cu o perioadă mai tîrzie.

„Cind Kîpceak <căpetenia cumanilor> a crescut mare și a devenit „yighit” <voinic>, țările <illarî> Urus <rușilor>, *Ulak* <românilor>, Matcear <maghiarilor> și Başquird <başkurzilor> au devenit „iagi” <dușmani>, n-au vrut să se supună. Atunci <Oguz Han> a oferit lui Kîpceak mult „il” <popor> și numeroși „nocher” <ostași> și i-a poruncit să meargă în părțile Ten <Don> și Itil <Volga> și să le aducă sub ascultare. Acolo stă scris <aluzie la sursa de unde au fost culese datele> numele apelor Ten și Itil și numele apei Ulug suwî <asupra acestui nume vom reveni în următoarele pagini>. Kîpceak a fost han 300 de ani aici <aluzie la dominația cumanilor>. Toți kîpceacii <cumanii> se trag de la el și îi poartă numele”.

Înainte de a trece la analiza textului citat ținem să amintim că pasajul referitor la români a fost inclus de către Egûlgazi Bahadır Han și în opera sa originală intitulată *Şeçere-i türk*, cuprinzând istoria turcilor din Asia centrală de la origine pînă în secolul al XVII-lea, anul 1663 fiind anul cînd autorul se stinge din viață.

Şeçere-i türk a fost publicată în original și în traducere în mai multe limbi occidentale. Pînă în prezent noi am cercetat, din lucrarea amintită, pe lângă textul original, o traducere în limba franceză publicată la Petersburg în anul 1726 și o altă ediție, în două volume, cuprinzînd textul original și traducerea în franceză, publicată tot la Petersburg, în anul 1874. Informația în legătură cu „Țara românilor” figurează în ambele ediții¹¹.

Cronica se referă, evident, la relațiile românilor cu cumanii. Din pasajul citat rezultă clar că oastea cumană a fost trimisă în regiunea amintită într-un moment de încordare intervenit între cumani pe de o parte și popoarele amintite pe de altă parte (printre care și românii) „care deveniseră dușmane”, nevrînd să se supună acestora.

În legătură cu epoca în care este menționată „Țara românilor”, precizăm că ea se referă la un moment anterior stabilirii cumanilor la Dunărea de Jos, care, după cum se știe, are loc în secolul al XI-lea. Cumanii ating linia Dunării în anul 1064, împingîndu-i pe uzi în sudul acestui fluviu, pătrunzînd în aceeași vreme și pe teritoriile Moldovei, Munteniei, Olteniei și Transilvaniei.

Potrivit argumentelor de mai jos, momentul menționării „Țării românilor” se plasează în secolul al IX-lea :

1. Cele patru popoare amenințate cu supunerea de către cumani sînt : rușii, românii, maghiarii și başkurzii.

Menționarea maghiarilor în zona nord-pontică constituie argumentul principal al fixării momentului în secolul al IX-lea, deoarece la începutul secolului al IX-lea maghiarii locuiau între Nipru și Don, formînd un grup puternic, capabil să întreprindă mari acțiuni militare . Abia în anul 895, sub conducerea lui Árpád, ei trec în Pannonia, unde formează, precum se știe, un stat feudal puternic¹².

¹¹ *Histoire généalogique des tartars* (Traduite du Manuscrit Tartare d'Abulgazi-Bahadur-Chan), A Leydr avec Abram Kallewler, Petersburg, 1726, p. 44 — 47; *Histoire des Mogols et des tatares par Aboul-Ghâzi Bêhadow Khan*, publiée, traduite et annotée par baron Desmalsone, tome II, St. Petersburg, 1874, p. 19.

¹² *Istoria României*, vol. I, București, 1960, p. 766.

نوغوزی مورخان معصوم قبلدیلار ایرپ خا ایدر مونک
 آتایس بزیگ الدیزده اوللا غی کریوق ایردن ویسیر یولدا
 یوقور ادر دین قیجاق قویدیلاز قدیم ترک یلدا ایل قیغیش
 چینه قیجاق حیرلار ایرک نغور آنیکدا وچیل اول اوغلان
 ییغاج ایغوز لرقد دیب آنیکدا دین قیجاق قویدیلاز بودغده
 هم ایر قیغیش ییغاج قیجاق دیرلار اول اوغلان ییغاج خا ایدر
 تولد بپ تلالا کیمت بولغانده ایردیس اوللاق وعاچ
 دباشقور ایل لاری یاز ایردیلار قفاغنه کوب ایل نوکر مرید
 ایل پاتیق بویوق سینه ییارد اوج یوز یل قیجاق اولیرده
 یادونه یوق قبلد اولدردن بارجه قیجاق ایل آنیک بیلدن
 نور راوغوز خا آنیک زمانیدیرن ایل قیغیش خا زمانیدیر
 چیتین آتای وپاسیق اوج بویوق سینه قیغیش ایدر
 ایل یوق ایرد تورت چیل یی اولیرلارده اولور دیلار آنیک
 ایدر اولرلارده دشت قیجاق دیرلار چیل قیغیش ایران و غور
 ایدر سینه کلمی تده بویور تلالا آنیک باکشا ایل سلطان محمد نوروز

Fig. 1. Pagina din *Oguzname* cu mențiunea despre români.

Astfel că mențiunea în discuție se referă la perioada cînd ungurii se aflau încă în regiunea dintre Nipru și Don, în vecinătatea cumanilor, în secolul al IX-lea.

2. Rușii menționați în *Oguzname* se aflau în secolul al IX-lea fărîmițați în cnezate ușor de dominat. La începutul secolului al X-lea aceste cnezate se unesc sub autoritatea cneazului Oleg (879—912) formînd puternicul stat kievean care a creat multe dificultăți statului bizantin. Or, dominația cumană nu se putea realiza decît într-o perioadă cînd rușii încă nu-și creaseră acel stat puternic, amintit mai sus, deci înainte de secolul al X-lea.

3. Bașkurzii, un alt popor menționat în cronică, popula în acel timp regiunea munților Urali, deci se afla în vecinătatea cumanilor.

Știrile furnizate de alte izvoare întăresc considerațiile amintite. Ne referim la renumitul cărturar Mahmut din Kașgar, care a trăit în veacul al XI-lea, și care notează în opera sa monumentală *Divan Lugat it Türk* (Divanul cuvintelor turcești), la cuvîntul kipceak (cuman), raportînd totul la timpul său, că aceștia trecuseră mult înainte de secolul al XI-lea în zonele din nordul Mării Negre.

Afirmațiile lui Mahmut din Kașgar sînt confirmate și de o cronică în limba arabă intitulată *Tarik'un Bâb ve'l Evbab*, scrisă tot în secolul al XI-lea. Această cronică a fost folosită ca izvor de documentare și de către renumitul cronicar otoman Münegimbași (1631—1702).

Însăși *Oguzname*, care, așa cum am mai amintit, încheie relatarea faptelor istorice cu anul 1035, vorbește de trecerea cumanilor în zona amintită ca un eveniment destul de vechi în comparație cu secolul al XI-lea.

Găsim date prețioase în legătură cu stabilirea cumanilor în regiunile amintite și impactul lor cu popoarele menționate în document și în comentariile lui Ebûlgazi Bahadîr Han incluse la sfîrșitul capitoului referitor la cumani.

În *Şeçere-i Terakime*, se menționează că kipceacii (cumanii) „au stăpînit aceste locuri 400 de ani¹³ și de aceea ele (locurile respective) au căpătat numele de Deşt-i kîpceak (Țara cumanilor)”.

Cercetările de pînă acum au stabilit cu certitudine că înaintarea lui Batu Han, începînd cu anul 1239, în regiunea Don-Donet a provocat o masivă deplasare în rîndurile cumanilor spre vest. Căpetenia cumană (Köten) după o rezistență înverșunată împotriva lui Batu Han a fost nevoită să se refugieze, în fruntea a 40 de mii de ostași, la regele Ungariei (vezi Akdes Nimet Kurat, *op. cit.*, p. 73).

Or, dacă scădem din anul 1239 (începutul ofensivei lui Batu Han și fuga cumanilor) cei 400 de ani de dominație cumană în locurile respective (despre care vorbește Ebûlgazi Bahadîr Han în comentariul amintit) obținem anul 839. Acest an, considerăm noi, că este data aproximativă cînd s-a produs impactul dintre români și cumani la care se referă *Oguzname*.

¹³ În textul cercetat de noi 4 000 ani, iar în cel inclus, mai tîrziu, de însuși autorul în lucrarea sa *Şeçere-i Terakime*, 400 ani. Noi am folosit varianta ultimă care este conformă cu realitatea istorică privind dominația cumanilor în Deşt-i kîpceak.

În *Oguzname* mai sînt cîteva informații care aruncă o oarecare lumină și asupra anumitor aspecte din relațiile româno-cumane. Potrivit cronicii, cumanii, în baza raporturilor de dominație politică, strîngeau de la popoarele peste care își exercitau autoritatea darea în produse agricole denumită „îndîr-targi”. O parte din „îndîr-targi” era trimisă hanului, iar o parte (la aprecierea acestora) era păstrată de cumani¹⁴.

O altă problemă ridicată de cronică se referă la localizarea „Țării românilor”. *Oguzname* nu precizează regiunea unde era situată „Ulak-ili” (Țara românilor). Potrivit cronicii „în timpul lui Oguz Han în preajma apelor Ten <Don>, Itil <Volga> și Yayik <Ural> locuiau numai cumanii”¹⁵. Dacă ne ghidăm după cele patru coordonate indicate de cronică ajungem la concluzia că limitele estice ale „Deșt-i kipceak” (Țara cumanilor) se aflau pe malul fluviului Yayik (Ural), iar cele vestice pe malul apei Ulug suwî¹⁶. În cronică sînt cuprinse și alte nume de ape, însă ele n-au nici o legătură cu pasajul în studiu. Denumirea „Ulug suw”, de o deosebită importanță pentru problema exprimată mai sus, este compusă din două părți: „ulug” (*ulu*, în turca modernă) și „suw” (*su*, în turca contemporană), „Ulug suw” însemnînd, deci, Apa Mare. Or, în documentele turcești, vechi sau noi, referitoare la sud-estul Europei (și în nici un alt izvor) nu este menționat un astfel de nume de apă. Este posibil, după părerea noastră, ca denumirea „Ulug suw” să fie o formă coruptă de la „Ulak suwî” (Apa românului). Această apă, indicînd limita vestică (în timpul la care se referă cronică) al „Deșt-i kipceak”, ar putea să fi constituit, cel puțin pentru un timp, granița dintre Țara cumanilor și Țara românilor.

Ipoteza noastră se bazează pe o realitate istorică evocată de unii turcologi cunoscuți și apreciați în lumea științei istorice prin contribuțiile lor remarcabile la istoria cumanilor, pecenegilor și a altor popoare tîrce stabilite în spațiul nord-pontic. Ne referim la istoricul turc Nimet Kurat Akdes, de la care aflăm că populația cumana se împărțea în două ramuri mari: kara kipceak și ak kipceak. Prima ramură a ocupat un timp spațiul dintre Don și Donet, iar cealaltă regiunile dintre Nipru și Nistru¹⁷. Deși numele turcesc de mai tîrziu al Nistrului este Turla, nu putem exclude ipoteza ca Ulak suwî să fie chiar Nistrul, constituind un timp granița dintre Țara cumanilor și Țara românilor. E posibil, de asemenea, ca denumirea de „Ulak suwî” să se refere la Dunărea de Jos, fapt care nu schimbă nimic din raporturile româno-cumane.

Din cele arătate pînă acum rezultă cîteva concluzii importante pentru istoriografia românească și pentru viitoarele cercetări:

1. Așa cum am mai arătat „Țara românilor” devenise „dușmană”, nu vroia „să se supună” lui Oguz Han; acesta trimite împotriva ei o numeroasă oaste. Or, o asemenea poziție față de cumani, puternici în acea vreme, putea să adopte numai un popor suficient de numeros, avînd o

¹⁴ A. Zeki Velidi Togan, *op. cit.*, p. 49.

¹⁵ Ebûlgazi Bahadır Han, *op. cit.*, p. 13.

¹⁶ În lucrările citate la nota 11 cuvîntul „ulug” este raportat la Volga și Don în sens de ape mari, însă greșeala este evidentă. Ulug este, așa cum am tradus noi, numele unei alte ape.

¹⁷ Akdes Nimet Kurat, *Türk Kavimleri ve Devletleri* (Popoarele tîrce și statele lor), Ankara, 1972, p. 74.

organizare statală și o oaste destul de puternică. Acest aspect al problemei ni se pare deosebit de important. Deci românii, încă din secolul al IX-lea, dispuneau de o formă statală capabilă să organizeze rezistența împotriva unui dușman numeros.

2. În viziunea cronicii, românii aveau aceeași pondere din punct de vedere militar ca și rușii, maghiarii și bașkurzii.

3. Datele sumare, dar de o mare valoare, din *Oguzname* constituie încă o dovadă, alături de cele cunoscute pînă acum, în legătură cu continuitatea poporului român în străvechea sa vatră.

UNE MENTION INÉDITE SUR DES ROUMAINS DU IXe SIÈCLE DANS *OCUZ-NAME* LA PLUS ANCIENNE CHRONIQUE TURQUE

RÉSUMÉ

La mention sur les Roumains du nord du Danube apparaît dans l'*Oguz-Name* (Épopée du Khan-Oguz)—la plus vieille des chroniques illustrant la naissance du peuple turc.

Cette chronique retrace deux aspects de l'histoire ancienne des Roumains, antérieure à la formation des Etats féodaux de Moldavie et de Valachie.

1. L'existence dès le IXe siècle sur le territoire actuel de la Roumanie d'une formation étatique assez importante.

2. La formation étatique des Roumains entretenait des relations avec les Cumans et les Petchénègues, deux des plus vieilles peuplades d'origine turque établies dans le Sud-Est de l'Europe.

Le document en question reflète dans le même temps la continuité du peuple roumain sur son âtre historique.

EXPLICATION DE LA FIGURE

Fig. 1. Page de l'*Oguz-Name* avec la mention des Roumains.